

НАРЕДБА № 61 от 13.02.2012 г. за придобиване на квалификация по професията „Танцър“

Обн. - ДВ, бр. 22 от 16.03.2012 г., в сила от 16.03.2012 г.

Издадена от министъра на образованието, младежта и науката

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 212050 „Танцър“ от област на образование „Изкуства“ и професионално направление 212 „Музикални и сценични изкуства“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 212050 „Танцър“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация за специалностите 2120501 „Български танци“ и 2120502 „Модерни танци“.

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 3 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебен план и учебни програми за обучението по специалностите по чл. 2.

Раздел II

Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определят професионалните компетенции в края на обучението по професията, които гарантират на обучаемия възможност за упражняване на професията 212050 „Танцър“.

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията „Танцър“ определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);

2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми за обучение по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработване и утвърждаване на учебните планове по чл. 3.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

Министър: Сергей Игнатов

Приложение към чл. 2
Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация
по професията „Танцьор“

Професионално направление:		
212	Музикални и сценични изкуства	
Наименование на професията:		
212050	Танцьор	
Специалности:		Степен на професионална квалификация
2120501	Български танци	Трета
2120502	Модерни танци	Трета

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Танцьор“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 8.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 9.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г., Заповед № РД-09-621 от 18.05.2010 г., Заповед № РД-09-748 от 13.06.2011 г. и Заповед № РД-09-1805 от 09.12.2011 г.) входящото минимално образователно равнище за ученици е завършен седми клас, основно образование или завършен клас от средното образование (за училищата по изкуствата), а за лица, навършили 16 години, е средно образование или придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити за завършване на средно образование.

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Танцьор“ входящото минимално образователно равнище за лица, навършили 16 години, е завършено основно образование.

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията „Танцьор“ с придобиване на трета степен на професионална квалификация не се изисква обучаваните да притежават предишна професионална квалификация. Тъй като обучението за танцьори започва в детска възраст, при организиране на професионално обучение в съответствие със ЗПОО е необходимо да се признаят усвоените вече компетенции и резултати от ученето и да се организира надграждащо обучение.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Танцьорите участват в спектакли, програми, конкурси и др., като развиват непрекъснато танцовите си умения, поддържат се в кондиция, необходима за танца, подготвят участието си в различни видове сценични изяви. Те танцуват (а в много случаи съчетават танц, пеене и реч) в цялостни спектакли, отделни номера или в смесени концерти, съчетали танцови, музикални, естрадни номера; в развлекателни, циркови и вариететни програми, в конкурсни програми. Правят демонстрации при организиране на семинари или обучение по класически български модерен и

характерен екзерсис и класически български модерен и характерен танц, както и по модерни танцови техники и модерен танц.

Танцьорите работят както в професионални танцови формации, така и самостоятелно.

Танцьорът съдейства на хореографи, балетни педагози-репетитори, сценографи, гримьори, фотографи, специалисти по сценичните костюми и други при подготовката на сценичната изява или участието си в телевизионно предаване, филм и др., като дискутира с тях възможностите и представя собственото си мнение.

Танцьорът се подготвя самостоятелно за всяка роля с педагог-репетитор, като заучава движенията в тяхната последователност, репетира ги, хармонизира движенията с музиката, повтаря отделните движения и части от танца до постигане на лекота и хармония. Информира се за особеностите на епохата и мястото, в които се развива пресъздаваното действие, за да може да пресъздаде образа. Поддържа и развива физическата си форма, като спазва подходящ режим на подготовка, хранене и почивка.

Танцьорът участва в репетиции на отделни фрагменти или на цялото представление заедно с останалите изпълнители, хореографа и репетитора.

Танцьорът проучва възможностите и участва в майсторски класове, семинари и др., за да поддържа високо ниво на танцовите умения и физическите си възможности. Посещава постановки, концерти, наблюдава представянето на други танцьори, старее се да е запознат с новите тенденции, за да направи оценка на собственото си представяне и да прецени насоките за бъдещото си развитие.

Танцьорът трябва да притежава определени физически данни и умения, за да може да танцува - скок, въртеливост, силно стъпало, устойчиви колене, еластична мускулатура, гъвкаво тяло и др. Той трябва да умее да импровизира, да проявява артистичност и усет към музика и ритъм, да оказва въздействие с движението си и с цялостното си излъчване върху аудиторията. Да има пространствена ориентация, добра визуална памет, да умее да се приспособява към различна среда (в съответствие с епохата, в която се развива действието), да може да се справя с критична или неочаквана ситуация по време на сценична изява. Танцьорът трябва да има добра физическа и психическа издръжливост, защото се налага в процеса на работа дадени движения, фрагменти или части от танци да бъдат повтаряни многократно. Умението за работа в екип е решаващо при подготвяне на спектакъл.

Танцьорът трябва да демонстрира самоувереност, когато представя своите възможности, идеи и концепции пред продуценти, работодатели, хореографи.

В своята работа танцьорът използва различни видове аксесоари, музикални инструменти и техническа апаратура: станки, пиано, ударни и/или други акомпаниращи инструменти, аудио- и видеоапаратура, игрално облекло или костюм, специализирани танцови обувки, сценичен реквизит и др.

Танцьорът танцува както в зала (на сцена, на концертен подиум, в телевизионно студио), така и на открито. През по-голямата част от времето си той репетира или се упражнява в танцово студио или спортна зала.

Танцьорът носи отговорност както за собственото си изпълнение, за представянето на отделните фрагменти и на целия спектакъл, така и за поддържане на собствените си физическа форма и здраве. Носи отговорност и за цялостното възприятие на танцовата сцена (действие, спектакъл).

Дейностите по поддържане на физическата форма и танцовите умения са ежедневни (вкл. почивни и празнични дни), а сценичните изяви се осъществяват както през деня, така и вечерта.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Придобилият трета степен на квалификация по професията „Танцър“ може да повишава квалификацията си, като участва в семинари, курсове за повишаване на квалификацията, майсторски класове.

Танцърът може да се обучава по друга професия от професионалното направление „Музикални и сценични изкуства“, като обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления, и отрасловата задължителна професионална подготовка по професионално направление „Музикални и сценични изкуства“ се зачита.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД - 2011), утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, изм. и доп. със заповеди № РД-01-204 от 28.02.2011 г., № РД-01-426 от 30.05.2011 г., № РД-01-529 от 30.06.2011 г., № РД-01-533 от 30.06.2011 г. и № РД-01-952 от 29.12.2011 г.

Лицата, придобили трета степен на професионална квалификация по професията „Танцър“, могат да заемат следните длъжности от НКПД - 2011: 2653-3003 Танцър, 2653-3004 Специалист, танцово изкуство, както и други подобни, допълнени при актуализиране на НКПД.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава, спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд;
- умее да формулира проблеми, задава въпроси, прави отчет за извършената работа, установява и поддържа делови отношения;
- познава стопанското устройство на страната, разбира съществуващите икономически отношения, процеси и явления и прави изводи за факторите, които ги поражда;
- познава трудовото законодателство, определящо неговия статут, права и задължения;
- работи в екип, като участва активно при разпределение на задачите, съдейства на членовете на екипа при изпълнението им и търси помощ от тях, носи отговорност;
- осъществява ефективни работни взаимоотношения с колегите си;
- съзнава необходимостта и се старее да повишава квалификацията си с цел осигуряване на бъдещи ангажименти;
- умее да намира информация в интернет с помощта на компютър, работи с мултимедийни програмни продукти и продукти за създаване на документи;
- осъществява комуникация и ползва на чужд език информация, свързана с танците;
- спазва професионалната етика и има етично поведение.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка, единна за всички професии от професионално направление „Музикални и сценични изкуства“

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава характеристиките и разпознава основни епохи и стилове в музикалното, танцовото, изобразителното изкуство;
- притежава общи музикални, актьорски и танцови знания;
- притежава знания за подготовка по актьорско майсторство и драматургия;
- притежава основни знания за сцена, сценично осветление, реквизит, костюм, грим;
- умее да работи в екип с колеги в изграждането на обща визия за спектакъла.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията „Танцьор“ задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава развитието на танца в България;
- изпълнява различни танцови стилове (за модерния танц: Греъм, Джаз, Кънингам, Рийлиъз техника, Актьорско майсторство, Импровизация, Ритмика и т.н., а за народните танци - регионални стилове в българските народни танци: Северняшки, Шопски, Тракийски, Добруджански, Пирински, Родопски);
- изпълнява солови или ансамблови танци и фрагменти, които включват танц, говор, вокал;
- пресъздава специфични драматургични роли, които включват танц, говор, вокал;
- пресъздава на сцената роли, съобразени със законите на музикалната и танцовата драматургия;
- пресъздава на сцената роли, съобразени със законите на сценичното пространство;
- пресъздава образи, съобразени с историческото и географското местоположение на изобразяваните събития;
- владее гласа си и умее да пресъздава и говорими роли;
- танцува с реквизит;
- разучава сложен танцов материал;
- разчита по видео- или хореографски сложен танцов материал;
- поставя или пренася на сцена танц, фрагмент или сценично действие;
- адаптира хореографията в случай на отсъствие на някой от другите изпълнители.

4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
<i>Общи за професията „Танцьор“</i>	
1. Спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд	1.1. Прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд 1.2. Познава видовете сценична техника и оборудване и спазва правилата при работа с тях 1.3. Познава анатомията на човешкото тяло и промените, които ежедневните упражнения (танци) оказват върху него 1.4. Спазва определен режим за изпълнение на танц (физическа подготовка) и почивки 1.5. Прилага правилата за пожарна и аварийна безопасност 1.6. Взема адекватно решение в ситуация на инцидент по време на репетиция или представление 1.7. Спазва изискванията за опазване на околната среда 1.8. Оказва долекарска помощ
2. Спазва изискванията на трудовото законодателство и отстоява правата си като участник в трудовия процес	2.1. Описва видовете културни институции (частни, държавни и общински) и техния статут 2.2. Характеризира документите, свързани с трудовото законодателство – трудов договор, допълнително споразумение и др.

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	2.3. Познава изискванията на Кодекса на труда, свързани с работното време, почивките, отпуските, формите на заплащане и други права и задължения на работещите 2.4. Може да съставя документи, свързани с постъпване и напускане на работа, ползване на отпуски, писма, становища, предложения и др. 2.5. Познава задълженията на танцьор, хореограф, корепетитор, сценограф и др. и изискванията за заемане на съответната длъжност в културен институт
3. Танцува на сцена	3.1. Изпълнява разучените движения 3.2. Танцува с партньор/партньори 3.3. Координира действията си с тези на останалите танцьори 3.4. Изпълнява скокове, въртения, поддръжки 3.5. Танцува с босо стъпало и/или специализирани обувки
4. Постига синтез между музика и движение в танца си	4.1. Танцува в съответствие със: музикалния размер, ритъм, мелодия, темпо 4.2. Танцува в съответствие с изискванията на хореографа
5. Пресъздава определени образи	5.1. Подчинява развитието на образите на драматургичните закони: експозиция, завръзка, кулминация, развързка 5.2. Пресъздава мотивация в постъпките на изобразяваните герои
6. Съобразява се с епохата, историческите и географските особености, в които се развива пресъздаваното действие	6.1. Познава особеностите на различни епохи (облекло, грим, нрави) 6.2. Пресъздава епохата чрез: танц, костюм, грим, поведение на изпълняваните персонажи 6.3. Съобразява се с изискванията на хореографа 6.4. Търси информация, свързана с постановката както на български, така и на чужд език
<i>Специфични за специалност 2120501 „Български танци“</i>	
7. Изпълнява специализиран екзерсис на основата на българския танц: · на станка · среда · скокове · диагонали · комбинации	7.1. Отличава различните движения на станка, среда, скокове, както и комбинации от тях, като обяснява принципите за тяхното правилно изпълнение 7.2. Изпълнява различните движения на среда 7.3. Изпълнява различните движения в скокове 7.4. Върти различни видове диагонали в различни тактови размери, като умее да увеличава и намалява динамиката на въртене 7.5. Изпълнява комбинации от различни движения 7.6. Танцува с партньор/партньори
8. Изпълнява народни танци	8.1. Обяснява спецификата и различията между танци,

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
и авторски произведения от всички етнографски региони в България, като пресъздава характерния им стил	<p>характерни за различни региони</p> <p>8.2. Изпълнява народни танци от всички региони в Северна България – Северозападна, Централна и Балкана</p> <p>8.3. Изпълнява народни танци от всички региони на Шопската област – Софийско, Граовско, Ихтиманско, Кюстендилско, Годечко</p> <p>8.4. Изпълнява народни танци от всички региони на Тракийската област – Западна Тракия, Централна Тракия и Странджа</p> <p>8.5. Изпълнява народни танци от всички региони на Добруджа</p> <p>8.6. Изпълнява народни танци от всички региони на Пиринската област – Благоевградски, Санданско – Петрички и Разложки</p> <p>8.7. Изпълнява народни танци от региони на Родопите – Източни и Централни</p> <p>8.8. Познава класически сценични фолклорни произведения от творчеството на М. Дикова, К. Дженов, К. Харалампиев, М. Кутев, Д. Димитров и др.</p>
9. Разучава нов танцов материал	<p>9.1. Усвоява определен танцов фрагмент</p> <p>9.2. Работи в екип – с един или няколко партньори</p> <p>9.3. Вписва се в колектива, в който танцува. Изпълнява движения в синхрон с останалите танцьори</p> <p>9.4. Обяснява основните изисквания при изпълнение на съответния танцов фрагмент</p> <p>9.5. Обяснява даден фрагмент на друг колега</p>
10. Затвърждава и поддържа изучен репертоар	<p>10.1. Поддържа се във форма и периодично преговаря научените танци и движения</p> <p>10.2. Вписва се в колектива, в който танцува</p> <p>10.3. Танцува с партньор/партньори</p>
11. Обиграва предвидения костюм, шапка, перука, грим	<p>11.1. Променя поведението си в съответствие с историческата достоверност на костюма, който облича</p> <p>11.2. Нагажда танцовите движения към елементите на костюма</p> <p>11.3. Гримира се в съответствие с ролята, която ще изпълнява, и епохата, в която ще се развива пресъздаваното сценично действие</p>
12. Обиграва предвидения реквизит	<p>12.1. Съобразява танца и мащаба на движенията си в зависимост от реквизита, с който танцува</p> <p>12.2. Съобразява танца и мащаба на движенията си в зависимост от мащаба на сцената</p> <p>12.3. Усвоява маниера на танцуване, дори и с неспецифични инструменти в ръце</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
13. Самостоятелно се подготвя за концертна изява	13.1. Загрява се 13.2. Облича съответния костюм 13.3. Гримира се 13.4. Слиза в „Чакащи актьори“
14. Танцува, пее и говори на сцена	14.1. Изпълнява разучените движения 14.2. Пресъздава специфична роля 14.3. Съобразява се с темпото, тематиката и характера на музикалния съпровод 14.4. Координира действията си с тези на останалите танцьори
<i>Специфични за специалност 2120502 „Модерни танци“</i>	
15. Изпълнява екзерсис: на пода, на станка, среда, скокове, диагонали	15.1. Съобразява движенията на пода с ритъма на дишането, центробежната сила, динамиката 15.2. Отличава различните движения на под, на станка, на среда, в скокове, като обяснява изискванията за тяхното правилно изпълнение 15.3. Изпълнява различни движения на пода, на станка и среда 15.4. Изпълнява различни движения в скокове (алегро) 15.5. Върти различни видове диагонали, като умее да увеличава и намалява динамиката на въртене 15.6. Танцува с партньор/партньори
16. Изпълнява различни модерни танцови техники	16.1. Обяснява спецификата на различни модерни танцови техники 16.2. Танцува в стилистиката на Греъм-техника 16.3. Танцува в стилистиката на Джаз-техника 16.4. Танцува в стилистиката на Кънингам-техника 16.5. Танцува в стилистиката на Рилийз-техника 16.6. Танцува в стилистиката на Импровизацията и Контакт-импровизацията
17. Разучава нов танцов материал	17.1. Усвоява определен танцов фрагмент 17.2. Работи в екип – с един или няколко партньори 17.3. Вписва се в колектива, в който танцува 17.4. Изпълнява движенията в синхрон с останалите танцьори 17.5. Обяснява основните изисквания при изпълнението на съответния танцов фрагмент 17.6. Обяснява фрагменти на друг колега
18. Затвърждава и поддържа изучен репертоар	18.1. Поддържа и периодично преговаря наученото, за да запази формата си 18.2. Вписва се в колектива, който танцува паралелно с

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	него 18.3. Танцува с партньор/партньори
19. Обиграва конкретния за хореографското произведение костюм	19.1. Нагажда танцовите движения към костюма, който облича: шапки, перуки, аксесоари 19.2. Гримира се в съответствие с ролята, която ще изпълнява
20. Обиграва предвидения реквизит	20.1. Съобразява танца и мащаба на движенията си с реквизита, с който танцува (шпаги, рапири, инструменти и др.) 20.2. Съобразява танца и мащаба на движенията си с мащаба на сцената 20.3. Усвоява маниера на танцуване, дори и с неспецифични инструменти в ръце
21. Самостоятелно се подготвя за концертна изява	21.1. Загрява се 21.2. Облича съответния костюм 21.3. Гримира се 21.4. Слиза в „Чакащи актьори“
22. Танцува, пее, говори на сцена, на концертен подиум или на открито	22.1. Изпълнява разучените движения 22.2. Пресъздава специфична роля, която включва танц, говор, вокал 22.3. Може едновременно да танцува, пее и говори в изпълнение на зададената актьорска задача 22.4. Съобразява се с темпото, тематиката и характера на музикалния съпровод 22.5. Координира действията си с тези на останалите танцьори

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебен кабинет

Учебният кабинет трябва да разполага с работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), работно място на обучаващия (работна маса и стол), учебна дъска, шкафове, гладка свободна стена за окачване на табла, компютър, мултимедия, аудио- и видеотехника, екран, мостри от различни изделия, каталози, снимки, филми, видеозаписи от различни представления, други средства за обучение и дидактическа техника.

5.2. Танцова зала

Танцовата зала трябва бъде с размери поне 8 м/6 м (не по-малко от 24 кв.м) и височина над 3 м, да има огледала на поне една от стените, с големи, отваряеми прозорци, оборудвана с пиано, акордеон и/или друг акомпаниращ музикален инструмент, аудиоуредба, видеоплеър и тонколони в дъното на танцовата зала. Подът трябва да е покрит с професионално танцово покритие.

Към танцовата зала трябва да има гримьорни с шкафчета с тристенни огледала и с баня, стаи за преобличане, оборудвани с шкафчета и с баня.

Обучаващата институция трябва да разполага със зала за репетиции и за самоподготовка.

5.3. Репетиционна зала, оборудвана с пиано, акордеон, роял за вокални занимания

5.4. Сцена

5.5. Компютърна зала с постоянен достъп до интернет

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават теория и практика по професията „Танцьор“ - трета степен на професионална квалификация, имат лица с образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ от професионални направления „Музикално и танцово изкуство“ или „Теория на изкуствата“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с ПМС № 125 от 2002 г. (обн., ДВ, бр. 64 от 2002 г.; посл. изм. и доп., бр. 94 от 2005 г.), по специалности „Танцов театър“, „Балетна режисура“, „Хореографска педагогика“, „Хореографска режисура“, „Режисура за драматичен театър и мюзикъл“ и др.

Необходимо е преподавателите да имат изпълнителски, педагогически и постановъчен стаж по съответния вид танци, както и да разполагат с разработени програми и практика по съответната учебна дисциплина/предмет/модул.